

Oikeusministeriön toiminta- ja
taloussuunnitelma
2014–2017

*oikeusministeriö
justitieministeriet*

Oikeusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelma 2014–2017

11.1.2013

Julkaisun nimi	Oikeusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelma 2014–2017
Tekijä	Oikeusministeriö
Oikeusministeriön julkaisu	2/2013 Toiminta ja hallinto
OSKARI numero	OM 5/013/2013
ISSN-L	1798-7083
ISSN (PDF)	1798-7083
ISBN (PDF)	978-952-259-268-2
URN	URN:ISBN:978-952-259-268-2
Pysyvä osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-268-2
Asia- ja avain- sanat	oikeusministeriö, toiminta- ja taloussuunnitelma
Tiivistelmä	Oikeusministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma (TTS) vuosille 2014–2017.

11.1.2013

Publikationens titel	Verksamhets- och ekonomiplan för justitieministeriets förvaltningsområde 2014–2017
Författare	Justitieministeriet
Justitieministeriets publikation	2/2013 Utredningar och anvisningar
OSKARI nummer	OM 5/013/2013
ISSN-L	1798-7083
ISSN (PDF)	1798-7083
ISBN (PDF)	978-952-259-268-2
URN	URN:ISBN:978-952-259-268-2
Permanent adress	http://urn.fi/URN:978-952-259-268-2
Sak- och nyckelord	justitieministeriet, verksamhets- och ekonomiplan
Referat	Verksamhets- och ekonomiplan för justitieministeriets förvaltningsområde för åren 2014–2017.

SISÄLLYS

1	Toiminnan päälinjat	9
2	Huvudlinjerna för verksamheten	12
3	Toimintaympäristö	15
4	Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	17
4.1	Perusoikeudet, valtiollinen järjestelmä ja demokratia	17
4.2	Oikeusturva	18
4.2.1	Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	18
4.2.2	Suunnittelukauden keskeiset linjaukset ja toiminnalliset tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi	18
4.2.2.1	TUOMIOISTUIMET	18
4.2.2.2	OIKEUSAPU	20
4.2.2.3	MAKSUHÄIRIÖPOLITIikka	21
4.2.2.4	SÄÄDÖSVALMISTELU	22
4.3	Kriminaalipolitiikka	23
4.3.1	Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	23
4.3.2	Suunnittelukauden keskeiset linjaukset ja toiminnalliset tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi	23
4.3.2.1	RIKOKSENTORJUNTATYÖ	23
4.3.2.2	RIKOKSEN UHRIT	24
4.3.2.3	KORRUPTION VASTAINEN TYÖ	24
4.3.2.4	SYYTTÄJÄLAITOS	25
4.3.2.5	RIKOSSEURAAMUSJÄRJESTELMÄ	26
4.3.2.6	RIKOSSEURAAMUSLAITOS	27
4.3.2.7	KRIMINAALIPOLITIIKAN MUU SÄÄDÖSVALMISTELU	30
4.4	Arjen oikeussuhteet	30
4.4.1	Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	30
4.4.2	Suunnittelukauden keskeiset linjaukset ja toiminnalliset tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi	31
4.5	Oikeusministeriö	31

4.6	Oikeusrekisterikeskus_____	32
4.7	Tietosuojavaltuutetun toimisto _____	32
4.8	Onnettomuustutkintakeskus _____	32
4.9	Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos_____	32
5	Hallinnonalan henkiset voimavarat ja niiden kehittäminen_____	34
6	Oikeusministeriön ehdotus suunnittelukauden määrärahatarpeiksi _____	36
LIITE 1.	Alustava listaus vuosien 2013–2017 keskeisistä hallituksen esityksistä _____	37
LIITE 2.	Yhteenveto oikeusministeriön ehdotuksesta vuosien 2014–2017 määräraha- tarpeista _____	42

1 Toiminnan päälinjat

Suomen epävarma taloudellinen tilanne on merkinnyt myös oikeusministeriön hallinnonalalla voimavarojen tiukentumista suunnittelukaudella. Oikeusministeriön asettama oikeusturvaohjelmaa valmisteleva neuvottelukunta laatii 15.2.2013 mennessä ehdotuksen pitkän aikavälin oikeusturvaohjelmaksi ja valtiontalouden tilan edellyttämäksi sopeuttamisohjelmaksi oikeusministeriön hallinnonalalla sekä seuraa oikeusturvaohjelman toteutusta. Pitkän aikavälin oikeusturvaohjelman toteuttamisella varmistetaan yhteiskunnassa vahvaa luottamusta nauttiva ja kansainväliset normit täyttävä oikeusturva nykyistä tehokkaammin sekä sujuvasti ja yhdenvertaisesti. Sopeuttamisohjelman tavoitteena on kartoittaa toimenpiteet, joilla saavutetaan oikeuslaitokselta edellytetyt huomattavat säästötavoitteet kuitenkin siten, että ne eivät ole ristiriidassa pitkän aikavälin oikeusturvaohjelman kanssa.

Vuoden 2014 alusta lukien toteutetaan eduskunnassa hyväksytty hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistus, jonka myötä näiden tuomioistuinten keskimääräinen koko kasvaa. Jatketaan käräjäoikeuksien rakenneuudistusta. Riittävän suurissa yksiköissä on mahdollista joustavasti sisäisillä järjestelyillä kohdentaa voimavarat työmääriä vastaavasti. Suuremmissa yksiköissä ovat myös paremmat edellytykset syventää osaamista ja parantaa laatua.

Toteutetaan syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten toiminnanohjaus- ja dokumentinhallintajärjestelmä (AIPA), jolla tuetaan tehokkaiden työmenetelmien käyttöönottoa. Toimintaprosessien sujuvuuden lisääminen parantaa edellytyksiä pitää asioiden kokonaiskäsitelyajat kohtuullisina.

Kehyskaudella avustajan määrääminen rikoksesta epäillylle esitutkintavaiheessa lisääntyy korkeimman oikeuden ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisujen johdosta, mutta kasvun voimakkuutta suunnittelukaudella on vaikea tässä vaiheessa arvioida.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan toimivaltaan kuuluvien asioiden siirtämistä hallinto-oikeuksiin ryhdytään valmistelemaan työryhmämietinnön (OM 2007:1) ehdotusten pohjalta ottaen huomioon aluehallinnossa tapahtuneet muutokset ja hallintotuomioistuinten rakenteissa toteutuvat muutokset. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan nykyisiä kustannuksia vastaava määräraha siirrettäisiin maa- ja metsätalousministeriöstä oikeusministeriöön asioiden käsittelyn siirtyessä hallinto-oikeuksiin. Mahdollisen lisämäärärahan tarve arvioidaan erikseen, kun työryhmä on 30.4.2013 mennessä jättänyt mietintönsä.

Selvitetään tarkoituksenmukaisinta ratkaisua talous- ja velkaneuvonnan järjestämiseksi.

Ulosotolla voidaan torjua harmaata taloutta ja ulosotolla on myös huomattava fiskaalinen merkitys. Ulosottolaitoksen perimistulos on kasvanut voimakkaasti useamman vuoden ajan ja vuonna 2012 sen arvioidaan nousevan yli miljardiin euroon. Perintätuloksen arvioidaan pysyvän korkealla tasolla koko suunnittelukauden, mutta kasvun arvioidaan hidastuvan tai pysähtyvän. Velkaongelmaisten aseman parantamiseksi kehitetään velkajärjestelyä.

Hallintolainkäyttömenettelyä kehitetään hallintolainkäyttötoimikunnan työn pohjalta. Toteutetaan oikeudenkäymiskaaren todistelua koskevien säännösten kokonaisuudistus sekä saatetaan voimaan esitutkinta- ja pakkokeinolain kokonaisuudistus. Arvioidaan, miten 1.1.2011 käyttöön otettua hovioikeuksien jatkokäsittelylupajärjestelmää voidaan laajentaa.

Rikoksantorjuntatyön painopisteitä suunnittelukaudella ovat paikallisen rikoksantorjunnan tukeminen, asuinalueiden turvallisuuden kehittäminen, vakavien väkivaltarikosten ja nuorten kokeman väkivallan vähentäminen sekä haavoittuviin ryhmiin kohdistuvan väkivallan tunnistaminen. Suunnittelukauden aikana varmistetaan rikosuhripalvelujen ja erityisesti rikosuhripäivystyksen kestävä rahoitusmalli, jotta palvelut saadaan turvattu hallitusohjelman ja sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Syyttäjälaitoksen toiminnassa olennaista suunnittelukaudella ovat esitutkintayhteistyön tehostaminen, nopeutetun oikeudenkäyntimenettelyn käyttöönoton edistäminen ja syyttäjien työmenetelmien kehittäminen. Tavanomaista laajempien syyteasiakokonaisuuksien määrän lisääntyessä riskinä on tavanomaisten asioiden käsittelyn hidastuminen suunnittelukauden aikana. Oikeusministeriö on laatinut ehdotuksen syyteneuvottelua koskevasta menettelystä, joka toteutuessaan säästäisi sekä esitutkintaviranomaisten että syyttäjien työmäärää menettelyn piiriin kuuluvissa asiaryhmissä. Syyttäjälaitoksen toimintaa sopeutetaan aleneviin määräraha-kehyksiin työprosesseja ja lainsäädäntöä kehittämällä oikeusturvaohjelman linjausten mukaisesti.

Rikosseuraamusjärjestelmässä painopiste on laitosseuraamusten sijaan yhdyskuntaseuraamuksissa. Rangaistusten täytäntöönpanossa vankeja ei sijoiteta suljetumpaan vankilaan tai osastoon kuin vankilan järjestys ja turvallisuus sekä vankilassa pitämisen varmuus edellyttävät. Nämä linjaukset tullaan arvioimaan ja tarvittaessa tarkistamaan suunnittelukauden alussa valmistuvassa kriminaalipolitiikan strategiassa.

Ennen suunnittelukauden alkua valmistuu selvitys siitä, olisiko perusteltua kehittää seuraamusjärjestelmää siten, että pitkiin ehdollisiin tuomioihin voitaisiin yhdistää lyhyt ehdoton rangaistus. Mahdollisen uuden rangaistuksen tuomitsemiskäytäntöä ja täytäntöönpanoa tullaan seuraamaan.

Yhdyskuntaseuraamuksia koskeva uudistettu lainsäädäntö tulee voimaan suunnittelukauden alkupuolella. Suunnittelukauden aikana selvitetään mahdollisuudet yhdyskuntapalvelun käytön lisäämiseen. Sakon muuntorangaistuksen kokonaisprosessia uudistetaan. Tavoitteena on selkeyttää ja tehostaa muuntorangaistusmenettelyä, joka nykymuodossaan on monimutkainen ja työllistää useita eri viranomaisia.

Valtiontaloudessa toteutettavat menoleikkaukset merkitsevät Rikosseuraamuslaitoksen taloustilanteen nopeaa heikkenemistä suunnittelukaudella. Rikosseuraamuslaitoksen laitostantaa ja henkilöstömäärää sopeutetaan kehyspäättökseen mukaisen määrärahatason edellyttämällä tavalla. Mikkelin, Hämeenlinnan ja Helsingin vankilan peruskorjaushankkeiden myötä poistetaan viimeisetkin paljusellit käytöstä. Hankkeiden toteuttaminen suunnittelukauden aikana edellyttää vuosille 2014–2017 lisärahoitusta 8 milj. euroa.

Suunnittelukauden alussa yhdyskuntaseuraamusten ja vankeuden täytäntöönpanon aloittamiseen liittyvät tehtävät siirretään ulosotolta Rikosseuraamuslaitokselle. Tämä tekee mahdolliseksi kehittää täytäntöönpanon aloittamisprosessia nykyistä vaikuttavammaksi. Tarkoitus on, että vankien terveydenhuollon järjestämisvastuu ja rahoittaminen siirretäisiin sosiaali- ja terveysministeriölle vuoden 2015 alusta lukien. Samassa yhteydessä vankien terveydenhuollon valvontavalta siirrettäisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Suunnittelukauden keskeinen tietojärjestelmähanke on Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähanke (ATJ), millä voidaan vähentää olennaisesti työmäärää. Asiakastietojärjestelmällä toteutetaan, hallitaan ja ohjataan rangaitusten täytäntöönpanoprosesseja.

Vuonna 2014 annetaan demokratiaselonteko, jossa esitetään linjauksia erityisesti kansalaisten osallistumismahdollisuuksien ja osallisuuden yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Oikeuslaitoksen henkilöstöstä on lähivuosina merkittävä osa siirtymässä eläkkeelle. Osaamisvajeen estämiseksi huolehditaan, että tietotaitoa siirtyy uusille työntekijöille. Organisaatioiden henkilöstösuunnitelmissa tulee varautua riittävästi henkilöstön vaihtuvuuteen. Myös koulutuksella on keskeinen merkitys osaamisen varmistamisessa ja syventämisessä. Harmaan talouden torjuntaohjelman päättyminen vuoden 2015 lopussa vähentää hallinnonalan voimavaroja lähes 50 henkilötyövuodella.

Helsingissä 19.12.2012

Anna-Maja Henriksson
Oikeusministeri

Tiina Astola
Kansliapäällikkö

2 Huvudlinjerna för verksamheten

Den osäkra ekonomiska situationen i Finland har också inom justitieministeriets förvaltningsområde ställt gränser för de resurser som står till förfogande under planeringsperioden. Justitieministeriet har tillsatt en delegation som har till uppgift att före den 15 februari 2013 lägga fram ett förslag till ett långsiktigt rättssäkerhetsprogram samt ett sådant anpassningsprogram för justitieministeriets förvaltningsområde som det statsfinansiella läget förutsätter. Delegationen ska också följa upp genomförandet av rättssäkerhetsprogrammet. Det långsiktiga rättssäkerhetsprogrammet syftar till att på ett effektivt, smidigt och jämlikt sätt trygga att det i samhället finns ett starkt förtroende för rättssäkerheten och att den uppfyller de internationella normerna. Anpassningsprogrammet syftar till att kartlägga på vilket sätt de betydande besparingsmål som ställts för rättsväsendet kan uppnås utan att äventyra målen i det långsiktiga rättssäkerhetsprogrammet.

Reformen av hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas struktur som godkänts av riksdagen inleds vid ingången av år 2014. Reformen innebär att dessa domstolar i genomsnitt blir större. Reformen av tingsrättsnätverket ska fortsättas. I tillräckligt stora enheter kan resurserna på ett flexibelt sätt fördelas enligt arbetsmängden genom interna arrangemang. I större enheter finns det också bättre förutsättningar för att fördjupa personalens kompetens och förbättra verksamhetens kvalitet.

Projektet för att införa åklagarväsendets och de allmänna domstolarnas system för verksamhetsstyrning och dokumentförvaltning (AIPA) ska genomföras. Syftet är att ta i bruk mer effektiva arbetsmetoder. Smidiga verksamhetsprocesser förbättrar möjligheterna att hålla de totala behandlingstiderna på en rimlig nivå.

Med anledning av högsta domstolens och Europeiska människorättsdomstolens avgöranden kommer antalet förordnanden av ett biträde för en brottsmisstänkt i förundersökningsskedet att öka under ramperioden, men för tillfället är det svårt att säga hur stor denna ökning kommer att vara under planeringsperioden.

Beredningen av överföringen av ärenden som hör till landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd till förvaltningsdomstolarna inleds utifrån förslagen i arbetsgruppsbetänkandet (OM 2007:1) med beaktande av de ändringar som har skett inom regionförvaltningen och de strukturförändringar som kommer att ske inom förvaltningsdomstolarna. I samband med överföringen av ärendena ska anslaget som motsvarar besvärsnämndens nuvarande kostnader överföras från jord- och skogsbruksministeriet till justitieministeriet. Behovet av extra anslag bedöms skilt efter att arbetsgruppen har överlämnat sitt betänkande. Betänkandet ska överlämnas senast den 30 april 2013.

Det ska göras en utredning om det mest ändamålsenliga sättet att ordna ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning.

Genom utsökning är det möjligt att bekämpa grå ekonomi och utsökning är också av stor fiskal betydelse. Utsökningsväsendets indrivningsresultat har redan under flera år ökat kraftigt och under år 2012 uppskattas resultatet uppgå till över en miljard euro. Indrivningsresultatet förväntas hålla sig på en hög nivå under hela planeringsperioden, men ökningen uppskattas dock sakta av eller stanna. Skuldsaneringsystemet ska utvecklas för att förbättra ställningen för personer med skuldproblem.

Förvaltningsprocessen ska utvecklas på basis av förvaltningsprocesskommissionens arbete. Totalreformen av bestämmelserna om bevisning i rättegångsbalken ska genomföras och totalreformen av förundersöknings- och tvångsmedelslagen ska sättas i kraft. Det ska utredas på vilket sätt systemet med tillstånd till fortsatt handläggning som infördes vid hovrätterna den 1 januari 2011 kan utvidgas.

I den brottsförebyggande verksamheten ligger tyngdpunkten under planeringsperioden på att stöda det lokala brottsförebyggande arbetet, utveckla säkerheten inom bostadsområdena, minska allvarliga våldsbrott och våld bland unga samt identifiera former av våld som riktar sig mot sårbara grupper. En hållbar finansieringsmodell ska säkerställas för de tjänster som tillhandahålls för brottsoffer och i synnerhet för brottsofferjouren, så att dessa tjänster kan tryggas i enlighet med regeringsprogrammet och programmet för den inre säkerheten.

Prioriterade områden i åklagarväsendets verksamhet under planeringsperioden är att effektivisera förundersökningssamarbetet, främja införandet av ett förenklat rättegångsförfarande och utveckla åklagarnas arbetsmetoder. I och med att antalet mer omfattande åtalsärenden ökar finns det en risk att handläggningen av sedvanliga ärenden fördröjs under planeringsperioden. Justitieministeriet har utarbetat ett förslag till ett system med åtalsuppgörelse. Införandet av detta system skulle minska både förundersökningsmyndigheternas och åklagarnas arbetsmängd i ärenden som omfattas av detta förfarande. Åklagarväsendets verksamhet ska anpassas till de nedskurna anslagsramarna genom att utveckla arbetsprocesserna och lagstiftningen enligt riktlinjerna i rättssäkerhetsprogrammet.

I fråga om brottspåföljdssystemet ligger tyngdpunkten på samhällspåföljder i stället för påföljder som verkställs i en anstalt. Vid verkställighet av straff ska en fånge inte placeras i ett mera slutet fängelse eller på en mera sluten avdelning än vad ordningen och säkerheten i anstalten samt förvaringssäkerheten kräver. Dessa riktlinjer kommer att bedömas och vid behov justeras i den kriminalpolitiska strategin som färdigställs i början av planeringsperioden.

Innan planeringsperioden börjar färdigställs en utredning om huruvida det är ändamålsenligt att utveckla påföljdssystemet så att det till långa villkorliga domar kan anslutas ett kort ovillkorligt straff. Domstolspraxis i fråga om den eventuella nya påföljden samt dess verkställighet kommer att uppföljas.

Den reformerade lagstiftningen om samhällspåföljder träder i kraft i början av planeringsperioden. Under planeringsperioden ska möjligheterna att öka användningen av samhällstjänst utredas. Processen med förvandlingsstraff för böter ska reformeras. Syftet är att förtydliga och effektivisera förfarandet med förvandlingsstraff, som i sin nuvarande form är komplicerat och orsakar arbete hos flera olika myndigheter.

Utgiftsnedskärningarna i statsfinanserna innebär en snabb försämring av Brottsåtgärdsmyndighetens ekonomiska situation under planeringsperioden. Brottsåtgärdsmyndighetens anstaltsbestånd och personalantal ska anpassas enligt den anslagsnivå som bestämts i regeringens rambeslut. Genom sanering av fängelserna i S:t Michel, Tavastehus och Helsingfors frångås även de sista cellerna utan toalett. Genomförandet av saneringsprojekten kommer att kräva tilläggsfinansiering på 8 miljoner euro för åren 2014–2017.

I början av planeringsperioden ska uppgifterna i samband med inledandet av verkställigheten av samhällspåföljder och fängelsestraff överföras från utredningsväsendet till Brottsåtgärdsmyndigheten. På detta sätt kan det utvecklas en mer effektiv process för inledandet av verkställigheten. Avsikten är att överföra ansvaret för ordnandet och finansieringen av fångarnas hälso- och sjukvård till social- och hälsovårdsministeriet från och med ingången av år 2015. I samband med detta skulle tillsynsbefogenheterna i fråga om fångarnas sjuk- och hälsovård överföras till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Ett centralt datasystemprojekt under planeringsperioden är Brottsåtgärdsmyndighetens projekt för utveckling av verksamheten och ett klientdatasystem. Genom projektet kan arbetsmängden minskas betydligt. Klientdatasystemet ska användas för att genomföra, administrera och styra processerna för verkställighet av straff.

År 2014 ska det lämnas en demokratipolitisk redogörelse, som innehåller riktlinjer särskilt för att främja medborgarnas jämlika möjligheter att delta.

En betydande del av rättsväsendets personal går i pension under de närmaste åren. För att trygga en tillräcklig kompetens ska det säkerställas att kunnandet överförs till nya arbetstagare. Organisationerna ska på ett tillräckligt sätt beakta personalomsättningen i sina personalplaner. Också utbildning har en central roll när det gäller att säkerställa och fördjupa personalens kompetens. Då programmet för bekämpning av grå ekonomi avslutas i slutet av år 2015 minskas förvaltningsområdets resurser med nästan 50 årsverke.

Helsingfors den 19 december 2012

Anna-Maja Henriksson
Justitieminister

Tiina Astola
Kanslichef

3 Toimintaympäristö

Yhteiskunnallinen kehitys on heijastunut oikeusministeriön hallinnonalaan oikeusjärjestelmän moninaistumisena ja kansainvälistymisenä. Perus- ja ihmisoikeuksien merkitys on kasvanut.

Oikeusjärjestyksen monimutkaisuus ja pirstoutuneisuus sekä sääntelyn suuri määrä heikentävät lainsäädännön hallittavuutta. Lainvalmistelutyön osaamisen vaatimukset kasvavat samalla kun kokeneita lainvalmistelijoita siirtyy eläkkeelle. Hyvän säädösvalmistelun merkitys hallituksen strategian toimeenpanossa kasvaa. Tämä edellyttää koko valtioneuvoston lainvalmistelun johdonmukaistamista ja yhtenäistämistä.

Yhä kasvava osa lainsäädännöstä johtuu EU-yhteistyöstä. Onkin kiinnitettävä erityistä huomiota sovellettavan sääntelykokonaisuuden selkeyteen ja toimivuuteen.

Oikeuslaitos yhteiskunnan toimivuuden ja yhteiskuntarauhan ylläpitäjänä on oikeusvaltion kulmakivi. Korkealaatuinen ja tehokas oikeuslaitos lisää turvallisuutta ja hyvinvointia sekä yhteiskunnan kilpailukykyä ja hallinnon toimivuutta. Se myös säästää kustannuksia muilla hallinnonaloilla ja edistää yhteiskunnan taloudellista toimivuutta ja voi myös osaltaan estää syrjäytymiskehitystä.

Kotitalouksien velkaantumistaso on noussut voimakkaasti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Uusien maksuhäiriömerkintöjen ja luottotietorekisteriin merkittyjen henkilöiden määrä on jatkanut kasvuaan. Kuluttajien uusista maksuvaikeuksista kertovat velkomisuotiot ovat lisääntyneet. Vaikean taloudellisen tilanteen oletetaan edelleen pitävän yleisiin tuomioistuimiin saapuvien velkomus- ja insolvenssiasioden määrän suurena. Samoin ulosottoon saapuvien asioiden ja konkurssien määrän ennakoidaan olevan suuria. Pikaluottotoimintaan liittyvien lainsäädäntömuutosten oletetaan vähentävän velkomusasioiden määrää vuodesta 2013 lukien.

Suomen rikollisuustilanne on pysynyt viime vuosina melko vakaana. Vuonna 2011 rikoksia tilastoitiin 5 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Tietoon tulleista rikoksista suurimman ryhmän muodostavat varkaudet, näpistykset ja törkeät varkaudet. Nämä rikokset ovat vähentyneet selvästi 1990-luvun puolivälin jälkeen. Poliisin tietoon tulleiden rattijuopumusrikosten määrä on vähentynyt vuoden 1990 ennätyslukemista runsaan neljänneksen.

Huomattavin kasvu oli pahoinpitelyrikoksissa. Henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia tuli vuonna 2011 poliisin tietoon noin viidenneksen sekä edellisvuotta että vuosien 2006–2010 keskimäärää enemmän. Poliisin tietoon tulleet alle 18-vuotiaisiin kohdistuneet pahoinpitelyrikokset lisääntyivät vuonna 2011 edelliseen vuoteen nähden 18 %. Pahoinpitelyrikosten kasvu vuonna 2011 selittyy pääosin lievän pahoinpitelyn syyteoi-keuden muuttamisella ja tähän liittyneillä poliisin uusilla toimintatavoilla.

Henkirikollisuuden taso on Suomessa Euroopan unionin kuudenneksi korkein ja keskimääräistä korkeampi myös kaikki Euroopan maat huomioiden. Trendi on kuitenkin ollut laskeva viimeisten kymmenen vuoden aikana, joskin vuotuiset vaihtelut ovat olleet suuria. Vuonna 2011 henkirikoksia tuli tietoon 114. Kymmenvuotisjakson 2001–2010 vuosittainen keskiarvo oli 124. Aikuisten välisistä henkirikoksista 69 prosentissa kaikki osapuolet olivat tekohetkellä humalassa ja 83 prosentissa rikoksista ainakin yksi osapuolista oli humalassa.

Kansallisten uhritutkimusten mukaan väkivaltaa kokeneiden osuus väestöstä on pysynyt melko vakaana viimeiset parikymmentä vuotta. Uusimman tutkimuksen mukaan noin 12 % väestöstä joutui väkivallan tai uhkailun kohteeksi vuonna 2009. Eniten väkivaltaa kokevat nuoret, ja suuri osa uhrikokemuksista kasautuu pienelle osalle nuorista. Lasten kokema seksuaalinen väkivalta on vuonna 2008 tehdyn lapsiuhrikyselyn mukaan vähentynyt ja kuritusväkivalta vähentynyt voimakkaasti vuoden 1988 tasosta. Lievempiä, kuritusväkivallaksi miellettyjä keinoja käytetään kuitenkin edelleen hyvin usein. Vuonna 2012 julkaistun tutkimuksen mukaan joka toista alle 13-vuotiasta on kuritettu fyysisesti kotonaan viimeksi kuluneen vuoden aikana. Joka viidennen vanhemman mielestä lievä väkivalta on sopivaa lapsen kasvatuksessa.

Suunnittelukaudella väestön turvallisuustilannetta ja rikollisuuskehitystä on perusteltua tarkastella uudesta näkökulmasta. Globalisaatio ja taloudellisten suhdanteiden äkilliset muutokset luovat odottamattomia epävarmuustekijöitä. Huoltosuhteen heikkeneminen on merkittävä haaste hyvinvoinnin rahoituksen kestävyydelle ja siitä seuraavat julkisen talouden sopeuttamiskeinot ovat välttämättömiä. Pienituloisen väestön osuus on kasvanut viime vuosina. Väestön ikääntyminen pääsääntöisesti vähentää kokonaisrikollisuutta. Toisaalta se voi heijastua myös siten, että ikääntyneisiin kohdistuvien rikosten määrä lisääntyy.

Tietoverkkoihin liittyvien turvallisuusuhkien voidaan olettaa vahvistuvan. Nämä uhat koskevat sekä yhteiskuntajärjestelmien haavoittuvuutta että tietoverkkojen avulla tehtävää petos- ja muuta rikollisuutta. On myös varauduttava ympäristörikosten ja muiden uudentyyppisten rikoslajien yleistymiseen. Oikeusjärjestelmää kehitettäessä on varauduttava maahanmuuton ja monikulttuurisuuden lisääntymiseen.

4 Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

4.1 Perusoikeudet, valtiollinen järjestelmä ja demokratia

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

1. Lainsäädäntö on oikeasuhteista ja tehokasta sekä selkeää ja ymmärrettävää.
2. Kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa valmisteluun ja päätöksentekoon vahvistetaan.
3. Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä edistetään.

Suunnittelukauden keskeiset linjaukset ja toiminnalliset tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi

Hallituksen yhtenäisellä ja johdonmukaisella säädöspolitiikalla edistetään, että lainsäädäntö on oikeasuhteista ja tehokasta sekä selkeää ja ymmärrettävää. Luodaan valtioneuvoston yhteiset menettelytavat lainvalmistelutyön suunnitteluun, johtamiseen ja seurantaan. Lainvalmistelutyön osaamista parannetaan ja menettelytapoja yhtenäistetään yhtenäisellä koulutuksella, ohjeistuksella ja sähköisillä työvälineillä.

Lissabonin sopimuksen mukaisesti vaikutetaan EU:n sitoutumiseen perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sekä edistetään demokratian, avoimuuden ja hyvän hallinnon toteutumista unionissa.

Edistetään vakaata oikeusvaltiokehitystä erityisesti strategisissa yhteistyömaissa (Venäjä, Kiina) oikeusministeriön kansainvälistä yhteistyötä koskevien linjausten ja maiden kanssa solmittujen yhteistyöohjelmien mukaisesti.

Annetaan vuonna 2014 demokratiaselonteko, jossa esitetään linjauksia erityisesti kansalaisten osallistumismahdollisuuksien ja osallisuuden yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Vakiinnutetaan Otakantaa.fi sähköisen osallistumisympäristön palvelut ja arvioidaan käyttöpalvelujen järjestäminen osana SADe -hankkeen kokonaisuutta.

Tuetaan mm. sihteeristöpalveluiden tarjoamisen kautta OM:n yhteydessä toimivan Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan toimintaa.

4.2 Oikeusturva

4.2.1 Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

1. Tuomioistuimet ja oikeusapu turvaavat palvelukyvyttään, osapuolille aiheutuvilta kustannuksiltaan sekä käsittelyajoiltaan oikeusturvan tosiasiallisen toteutumisen kansallisen lainsäädännön ja Suomea koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti.
2. Velallisten selviytymistä edistetään maksuhäiriöpolitiikalla.
3. Luottotappioita torjutaan tehokkaalla perinnällä.

4.2.2 Suunnittelukauden keskeiset linjaukset ja toiminnalliset tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi

Oikeusministeriön asettama oikeusturvaohjelmaa valmisteleva neuvottelukunta valmistelee ehdotuksen pitkän aikavälin oikeusturvaohjelmaksi ja valtiontalouden tilan edellyttämäksi sopeuttamisohjelmaksi oikeusministeriön hallinnonalalla sekä seuraa oikeusturvaohjelman toteutusta. Pitkän aikavälin oikeusturvaohjelman toteuttamisella varmistetaan yhteiskunnassa vahvaa luottamusta nauttiva ja kansainväliset normit täyttävä oikeusturva nykyistä tehokkaammin sekä sujuvasti, yhdenvertaisesti ja kustannustehokkaasti. Sopeuttamisohjelman tavoitteena on kartoittaa toimenpiteet, joilla saavutetaan oikeuslaitokselta edellytetyt säästötavoitteet kuitenkin siten, että ne eivät ole ristiriidassa pitkän aikavälin oikeusturvaohjelman kanssa.

4.2.2.1 TUOMIOISTUIMET

Tuomioistuinten voimavarat kohdennetaan siten, että kullakin tuomioistuimella on yhtäläiset toimintaedellytykset oikeusturvan tosiasialliseksi toteuttamiseksi säännösten edellyttämällä tavalla ottaen huomioon käsiteltäväksi tulevien juttujen määrä ja laatu. Tuomiopiirien kehittäminen parantaa mahdollisuuksia kohdentaa voimavaroja tarkoituksenmukaisesti. Jatketaan käräjäoikeuksien rakenneuudistusta. Riittävän suurissa yksiköissä on mahdollista joustavasti sisäisillä järjestelyillä kohdentaa voimavarat työmääriä vastaavasti. Suuremmissa yksiköissä ovat myös paremmat edellytykset syventää osaamista ja parantaa laatua. Vuoden 2014 alusta lukien toteutetaan eduskunnassa hyväksytty hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistus, jonka myötä näiden tuomioistuinten keskimääräinen koko kasvaa.

Tuomioistuimet kiinnittävät huomiota asioiden kokonaiskäsittelyaikoihin, millä pyritään estämään käsittelyaikojen pitkittymistä. Asianosaisten kannalta on merkitystä myös sillä, milloin asia tulee täytäntöönpanoon. Tietojen välittämisen nopeutta tukee uusi rikostuomiosovellus, jonka avulla päätösilmoitustiedot lähetetään eri viranomaisille sähköisesti. Työmenetelmiä kehittämällä pyritään nopeuttamaan asioiden käsittelyä. Syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten toiminnanohjaus- ja dokumentinhallintajärjestelmän (AIPA) toteuttamisen tavoitteena on tukea tehokkaiden työmenetelmien soveltamista toiminnassa muun muassa poistamalla turhia työvaiheita asiakirjojen sähköisellä käsittelyllä. Toimintaprosessien sujuvuuden lisääminen parantaa edellytyksiä pitää asioiden kokonaiskäsittelyajat kohtuullisina.

Tavoitteena on lyhentää ratkaistujen asioiden keskimääräistä käsittelyaikaa ja vähentää yli 12 kk vireillä olleiden asioiden määrää sekä käsitellä samankaltaiset asiat yhtä joutuisasti eri tuomioistuimissa.

Tuomioistuinten toiminnassa olennaista suunnittelukaudella on rikosasioissa nopeutetun oikeudenkäyntimenettelyn käyttöönoton edistäminen.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan toimivaltaan kuuluvien asioiden siirtämistä hallinto-oikeuksiin valmistellaan työryhmässä. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan nykyisiä kustannuksia vastaava määräraha siirrettäisiin maa- ja metsätalousministeriöstä oikeusministeriöön asioiden käsittelyn siirtyessä hallinto-oikeuksiin. Mahdollisen lisämäärärahan tarve arvioidaan erikseen, kun työryhmä on jättänyt mietintönsä.

Taulukko. Tuomioistuinten käsittelyajat

Ratkaistujen asioiden keskimääräinen käsittelyaika (kk)	2008	2009	2010	2011	2012 arvio	2017 arvio/tavoite
Hovioikeudet	7	6,7	6,6	6,3	6,0	6,0
Käräjäoikeudet						
* rikosasiat	3,1	3,4	3,5	3,5	3,4	3,2
* laajat riita-asiat	8	8,2	8,3	8,4	8,3	8,0
* velkajärjestelyasiat	5,2	5,4	5,5	5,5	5,5	5,5
* summaariset asiat	2	2,2	2,5	2,4	2,6	2,2
Hallinto-oikeudet	9,2	7,8	7,3	7,8	7,5	7,0
Markkinaoikeus	14,1	10	8,7	8,3	6,5	6,5
Vakuutus oikeus	13,6	10,9	10,8	11,5	10,0	10,0
Yli 12 kk vireillä olleiden asioiden määrä (kpl)	2008	2009	2010	2011	2012 arvio	2017 arvio/tavoite
Hovioikeudet, kaikki asiat	362	339	296	262	260	260
Hallinto-oikeudet, kaikki asiat	1 488	1 052	1 117	1 194	1 200	1 200
Käräjäoikeudet, rikosasiat		2 316	2 366	2 657	2 700	2 500
Käräjäoikeudet, laajat riita-asiat	1 295	1 307	1 411	1 748	3 600	1 500
Vakuutus oikeus, kaikki asiat	656	474	537	685	800	500

4.2.2.2 OIKEUSAPU

Hallitusohjelman mukaisesti oikeusapua kohdennetaan tehtyjen selvitysten pohjalta nykyistä oikeudenmukaisemmin. Selvitys valmistuu vuoden 2013 aikana, jolloin arvioidaan, mitä toimia tämä edellyttää. Yleisen edunvalvonnan kilpailuttamisesta saatujen kokemusten perusteella linjataan ostopalvelujen hankintastrategia.

Kehyskaudella avustajan määrääminen rikoksesta epäillylle esitutkintavaiheessa lisääntyä korkeimman oikeuden ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisujen johdosta, mutta kasvun voimakkuutta suunnittelukaudella on vaikea tässä vaiheessa arvioida.

Hallituksen köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemisen strategista politiikkakokonaisuutta tukee se, että oikeusavun ja edunvalvonnan palvelut ovat laadukkaita. Vuosien 2009–2012 välisenä aikana oikeusavustajien palkkioihin ei ole tehty indeksitarkistusta. Palkkiotason suhteellinen aleneminen voi johtaa siihen, että kokeneiden avustajien halukkuus ottaa oikeusaputoimeksiantoja vähenee, mikä voi vähitellen heikentää annettavan oikeusavun laatua. Kansalaisten yhdenvertaisten oikeusapupalvelujen turvaamiseksi yksityisten avustajien palkkioihin tehdään indeksitarkastus. Oikeusavun ja yleisen edunvalvonnan laadun arviointia varten luodaan menettelyt sekä selvitetään, miten laadun arviointi ulotetaan kattamaan myös yksityisten avustajien tarjoamat oikeusapupalvelut.

Vuonna 2013 selvitetään mahdollisuuksia muodostaa oikeusaputoimistoista nykyistä laajempia hallinnollisia kokonaisuuksia. Kehyskaudella toteutetaan selvityksen perusteella mahdollisesti tarvittavat muutokset. Oikeusavun ja edunvalvonnan palvelujen saatavuuden parantamiseksi laajennetaan etäpalveluja muun muassa yhteispalvelupisteissä. Kuluttajariitalautakunnalle luodaan sähköinen asiointi- ja asianhallintajärjestelmä.

4.2.2.3 MAKSUHÄIRIÖPOLITIIKKA

Velallisen selviytymistä edistetään maksuhäiriöpolitiikalla ja luottotappioita torjutaan tehokkaalla perinnällä.

Ulosottolaitoksen keskeiset tavoitteet ja tunnusluvut

	2010 toteutunut	2011 toteutunut	2012 arvio	2013 arvio	2017 arvio
1) Rekisteröitävien maksuhäiriöiden ennalta ehkäiseminen					
* vuoden aikana ulosotossa olleet velalliset, määrä	518 000	527 000	550 000	560 000	560 000
* luottotietorekisteriin merkityt henkilöt ja yritykset, määrä vuoden lopussa	363 300	376 600	398 000	408 000	395 000
2) Luottotappioiden torjuminen					
* ulosotossa käsitellyt asiat, (1 000 kpl)	2657	2788	3 300	3 150	3 150
* perimistulos, velkojille tilitetty, milj. euroa	836	941	1010	950	950
* keskimääräinen käsittelyaika, kk	6,4	6,9	7,0	6,7	6,7
* väärinkäytöstopausten selvittäminen erikoisperinnässä, määrä		200	250	250	250
3) Velkaongelmista ja velkaantumisesta selviämisen edistäminen					
* perintäkustannusten pysyttäminen kohtuullisella tasolla (ulosottomaksut % peritystä euromäärästä)	7	7	7	7	7

Ulosottolaitoksen perimistulos on kasvanut voimakkaasti useamman vuoden ajan ja vuonna 2012 sen arvioidaan nousevan yli miljardiin euroon. Perintätuloksen arvioidaan pysyvän korkealla tasolla koko suunnittelukauden, mutta kasvun arvioidaan hidastuvan tai pysähtyvän.

Oikeusministeriö valmistelee asetuksen ulosoton toimipaikoista, jonka nojalla toimipaikkoja karsitaan suunnittelukaudella huomattavasti toiminnan tehostamiseksi.

Ulosottolaitoksen henkilöstöresursseja uudelleen suuntaamalla pyritään edistämään taloudellisuutta ja tehokkuutta. Valtakunnanvoudinvirastossa jatketaan selvitystyötä ulosottolaitoksen tehtävistä ja työmenetelmistä sekä niiden edellyttämästä virkarakenteesta. Samassa yhteydessä arvioidaan, millaisia muutoksia selvitystyön tulosten toteuttaminen edellyttäisi palkkausjärjestelmään. Kehittämislinjaukset päätetään ja pilottihankkeet käynnistetään suunnittelukaudella. Tulevaisuushankkeissa otetaan huomioon ministeriön oikeusturvaohjelma ja sopeuttamisohjelma.

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa sekä viranomaisyhteistyötä tehostetaan ulosoton erikoisperinnällä, jonka tehtävänä on puuttua yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa täytäntöönpanoa välttelevien velallisten väärinkäytöksiin ja epäasianmukaisiin menettelyihin sekä toimia osaltaan rikoshyödyn poisottajana. Konkurssiasiain miehen toimistossa talousrikosten selvitystyötä jatketaan konkurssivelallisten erityistarkastuksilla ja julkisselvityksillä. Harmaan talouden torjuntaa osoitettu lisärahoitus päättyy vuoden 2015 lopussa.

Hallitusohjelman mukaisesti etsitään yhteistyössä mm. työ- ja elinkeinoministeriön kanssa tarkoituksenmukainen tapa yhtenäistää talous- ja velkaneuvonnan palveluja.

4.2.2.4 SÄÄDÖSVALMISTELU

Hallinnon muutoksenhakua kehitetään hallintolainkäyttötoimikunnan työn pohjalta. Oikaisuvaatimus- ja valituslupajärjestelmää laajennetaan uusiin asiaryhmiin. Lisäksi tavoitteena on uudistaa sääntelyä oikeudenkäyntimenettelystä hallintoasioissa nykyistä täsmällisemmäksi ja informatiivisemmaksi. Korvataan nykyinen hallintolainkäyttölaki uudella lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa.

Toteutetaan oikeudenkäymiskaaren todistelua koskevien säännösten (OK 17 luku) kokonaisuudistus.

Toteutetaan erillisellä lailla sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain voimaantulo, joka kumoaa nykyiset rikesakkoa ja rangaistusmääräysmenettelyä koskevat lait.

Saatetaan voimaan esitutkinta- ja pakkokeinolain kokonaisuudistus.

Valmistellaan syyteneuvottelun eli syytteestä sopimisen mahdollista käyttöönottoa sekä syyttämättäjättämisjärjestelmän kehittämistä.

Arvioidaan, miten 1.1.2011 käyttöönotettua hovioikeuksien jatkokäsittelylupajärjestelmää voidaan laajentaa. Selvitetään mahdollisuutta hyödyntää käräjäoikeuden tallenteita ja rajata näyttöön kohdistuvaa muutoksenhakua hovioikeusmenettelyn nopeuttamiseksi.

Velkaongelmaisten aseman parantamiseksi kehitetään velkajärjestelyä.

Vuonna 2014 päättyy sekä Lissabonin sopimuksen mukainen OSA-asioita koskeva siirtymäaika että vuosille 2009–2014 laaditun EU:n monivuotisen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen ohjelman (ns. Tukholman ohjelma) toteuttaminen. Eurooppa-neuvosto määrittelee myös jatkossa alan strategiset suuntaviivat.

4.3 Kriminaalipolitiikka

4.3.1 Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

1. Rikollisuutta ja rikollisuuden haittoja vähennetään. Erityisesti vähennetään väkivaltarikollisuutta ja parannetaan uhrien asemaa.
2. Uusintarikollisuutta vähennetään parantamalla rangaistusta suorittavan edellytyksiä rikoksettomaan elämäntapaan.
3. Turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta parannetaan.
4. Oikeudenmukainen rikosvastuu toteutuu tehokkaasti ja laadukkaasti asianosaisten oikeusturva huomioon ottaen.

4.3.2 Suunnittelukauden keskeiset linjaukset ja toiminnalliset tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi

Suunnittelukauden alussa valmistuu kriminaalipolitiikan strategia, joka sisältää keskeiset kriminaalipolitiikan suuntaviivat.

4.3.2.1 RIKOKSENTORJUNTATYÖ

Rikoksentorjuntatyön painopisteitä suunnittelukaudella ovat paikallisen rikoksentorjunnan tukeminen, asuinalueiden turvallisuuden kehittäminen, vakavien väkivaltarikosten ja nuorten kokeman väkivallan vähentäminen sekä haavoittuviin ryhmiin kohdistuvan väkivallan tunnistaminen.

Paikallisissa rikoksentorjuntahankkeissa tuetaan toimiviksi osoitettujen rikoksentorjuntamenetelmien käyttöä ja arvioidaan toimien vaikuttavuutta.

Suunnittelukauden alussa otetaan käyttöön naapuriapumalli asukkaiden turvallisuuden parantamiseksi.

Suunnittelukauden kuluessa arvioidaan rikoksentorjuntaan liittyvien tehtävien työnjako valtioneuvostotasolla ja puretaan mahdolliset päällekkäisyydet.

Taulukko. Rikollisuuden vähentämistä koskevia tavoitteita

Tavoite/mittari	Lähtötaso 2011	Tavoitetaso 2017
Poliisin tietoon tulleiden henkirikosten määrä (tappo, murha, surma)	114	Alle 100 vuodessa
Fyysistä väkivaltaa viimeisen vuoden aikana kokeneita ¹⁾	6,1 %	enintään 5,0 %
Haluttomuus liikkua kodin lähistöllä iltaisin ¹⁾	22 %	enintään 18 %
Väkivallan tai uhkailun kohteeksi viimeisen vuoden aikana joutuneet naiset ¹⁾	12,3 %	enintään 10 %
Väkivallan tai uhkailun kohteeksi viimeisen vuoden aikana joutuneet miehet ¹⁾	11,4 %	enintään 9 %
Fyysistä väkivaltaa viimeisen vuoden aikana kokeneita peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisia ²⁾	11 %	enintään 10 %

1) Kansallinen uhritutkimus (OPTL). Aineisto kerätty 2009. Seuraava toteutusajankohta 2012.

2) Kouluterveystudkimus (THL). Vuosien 2010-11 yhdistetyt aineistot.

4.3.2.2 RIKOKSEN UHRIT

Rikoksen uhrin asemaa kehitetään EU:n rikosuhridirektiivissä täsmennettyjen suunta- viivojen mukaisesti. Direktiivin tarkoituksena on varmistaa uhrille asianmukainen koh- telu, tieto, tuki ja suojelu sekä osallistuminen rikosoikeudellisiin menettelyihin. Erityi- sesti painotetaan alle 18-vuotiaiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien uhrien tarpeiden huomioon ottamista rikosprosessissa ja tukipalveluissa. Oikeusministeriö osallistuu poikkihallinnollisen lastenasiainhallinnon kehittämiseen suunnittelukau- den aikana.

Vakaa ja riittävä rahoitus on edellytys rikosuhripalvelujen toiminnan kehittämiseksi alu- eellisesti kattavaksi siten, että rikoksen uhreilla olisi yhdenvertainen mahdollisuus saada henkilökohtaista tukea valtakunnan laajuisesti. Suunnittelukauden aikana varmistetaan rikosuhripalvelujen ja erityisesti rikosuhripäivystyksen kestävä rahoitusmalli, jotta pal- velut saadaan turvattua hallitusohjelman ja sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

4.3.2.3 KORRUPTION VASTAINEN TYÖ

Oikeusministeriö koordinoivana viranomaisena vaikuttaa aktiivisesti siihen, että korrup- tion vastainen työ on suunnitelmallista ja tavoitteellista, ja että kaikki keskeiset viran- omaiset sitoutuvat siihen.

Oikeusministeriö toimii Suomen keskusviranomaisena OECD:n, Euroopan neuvoston ja YK:n piirissä tapahtuvassa korruption vastaisessa toiminnassa. Toiminnalla pyritään vähentämään kansainvälisen kaupan yhteydessä esiintyvää korruptiota ja parantamaan näin suomalaisten yritysten kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla. Suomelle toiminnan kehittämiseksi annetut suositukset pannaan täytäntöön. Korruption vastaista yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa lisätään.

4.3.2.4 SYYTTÄJÄLAITOS

Syyttäjälaitoksen toiminnassa olennaista suunnittelukaudella ovat esitutkintayhteistyön tehostaminen, nopeutetun oikeudenkäyntimenettelyn käyttöönoton edistäminen ja syyttäjien työmenetelmien kehittäminen sekä yhteistyö tuomioistuinten kanssa. Toimintaa sopeutetaan aleneviin määräraha-kehityksiin työprosesseja ja lainsäädäntöä kehittämällä oikeusturvaohjelman linjausten mukaisesti. Tavoitteena on turvata toiminnallisen tehokkuuden taso.

Harmaan talouden torjuntaan panostaminen on merkinnyt syyttäjälaitoksen työn painopisteen siirtoa talousrikollisuuden torjuntaan. Juttukokonaisuudet laajenevat ja vaativien asioiden määrä sekä niiden edellyttämä työpanos kasvavat. Tavanomaista laajempien syyteasiakokonaisuuksien määrän lisääntyessä riskinä on tavanomaisten asioiden käsittelyn hidastuminen suunnittelukauden aikana. Järjestäytyneeseen ja muuhun vakavaan rikollisuuteen liittyvät rikoskokonaisuudet sisältävät aikaisempaa enemmän myös kansainvälisiä piirteitä.

Vuoden 2014 alussa voimaan tulevan esitutkintalain säännösten velvoitteet sitovat syyttäjien kokonaistyöajasta aiempaa suuremman osan esitutkintayhteistyöhön, mutta nopeuttavat siirtymävaiheen jälkeen syyteharkintaan kuluvaan aikaan. Suunnittelukauden aikana tulee voimaan laki Eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä (EIO), joka entisestään korostaa syyttäjien asemaa esitutkinnassa.

Oikeusministeriö on laatinut ehdotuksen syyteneuvottelua koskevasta menettelystä, joka toteutuessaan säästäisi sekä esitutkintaviranomaisten että syyttäjien työmäärää menettelyn piiriin kuuluvissa asiaryhmissä.

Taulukko: Syyttäjälaitoksen toiminnallinen tehokkuus

	2011 toteuma	2013 tulos-tavoite	2017 tavoite/arvio
Vaikuttavuus			
Keskimääräinen syyteharkinta-aika, enintään kk	1,9	2,0	3,0
Syyteharkinta-aika, tavanomaiset rikosasiat, enintään kk	1,5	2,0	2,5
Syyteharkinta-aika, erittelemättömät rikosasiat, enintään kk	2,4	2,5	3,7
Syyteharkinta-aika, vaativat rikosasiat, enintään kk	4,0	3,0	4,5
6–12 kk syyteharkinnassa olleita asioita avoinna, enintään kpl	2 253	2 000	3 500
Yli 12 kk syyteharkinnassa olleita asioita avoinna, enintään	146	150	300
Erikoissyyttäjien ratkaisemien talousrikosasioiden keskimääräinen syyteharkinta-aika, enintään pv	191	180	250
Toiminnan laajuus			
Syyteharkintaan saapuneet asiat	87 254	87 000	87 000
Syyteharkinnassa ratkaistut asiat, kpl	84 846	86 000	77 000
Tuottavuus			
Tuottavuus, ratkaistut asiat/htv (koko henkilöstö)	173	170	178
Tuottavuus, ratkaistut asiat/htv (syyttäjät)	256	248	258
Tuottavuus, painotettu työmäärä/htv (koko henkilöstö)		869	908
Tuottavuus, painotettu työmäärä/htv (syyttäjät)		1 284	1 335
Taloudellisuus, euroa (toimintamenot/ratkaisu)	431	460	450
Taloudellisuus, euroa (toimintamenot/painotettu työmäärä)		97	99

Edellisessä taulukossa esitettyjen tavoitearvojen heikkeneminen vuonna 2017 johtuu harmaan talouden torjuntaan vuosille 2012–2015 osoitetun lisäpanostuksen poistumisesta ja sen aiheuttamasta henkilöstömäärän vähenemisestä.

Syyttäjälaitoksen keskeiset rakenteelliset uudistukset

Palvelutoimistoverkosta karsitaan suunnittelukauden aikana edelleen. Järjestelyissä otetaan huomioon oikeus- ja virastotaloja koskevat vuokrasopimukset ja toimitilahankkeet sekä henkilöstönäkökulma.

Poliisin organisaatiouudistus tulee toteutuessaan parantamaan yhteistyön rakenteellisia edellytyksiä syyttäjävirastojen ja poliisilaitosten välillä paikallisorganisaatioiden tasolla.

Syyttäjälaitoksen tietohallintohankkeet

Suunnittelukaudella toteutetaan syyttäjälaitokselle ja yleisille tuomioistuimille asian- ja dokumentinhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä tietojärjestelmäkokoisuus (AIPA), joka mahdollistaa mm. poikkihallinnollisen sähköisen yhteistyön poliisin ja muiden esitutkintaviranomaisten kanssa. AIPA -järjestelmä korvaa nykyisin käytössä olevan jo vanhentuneen Sakari -asianhallintajärjestelmän, jota tulee toimivuuden varmistamiseksi edelleen päivittää uuden järjestelmän kehittämisaikana.

4.3.2.5 RIKOSSEURAAMUSJÄRJESTELMÄ

Rikosseuraamusjärjestelmässä painopiste on laitosseuraamusten sijaan yhdyskuntaseuraamuksissa. Rangaistusten täytäntöönpanossa vankeja ei sijoiteta suljetumpaan vankilaan tai osastoon kuin vankilan järjestys ja turvallisuus sekä vankilassa pitämisen varmuus edellyttävät. Nämä linjaukset tullaan arvioimaan ja tarvittaessa tarkistamaan suunnittelukauden alussa valmistuvassa kriminaalipolitiikan strategiassa.

Yhdyskuntaseuraamuksia koskeva uudistettu lainsäädäntö tulee voimaan suunnittelukauden alkupuolella. Suunnittelukauden aikana selvitetään mahdollisuudet yhdyskuntapalvelun käytön lisäämiseen.

Sakon muuntorangaistuksen kokonaisprosessia uudistetaan. Tavoitteena on selkeyttää ja tehostaa muuntorangaistusmenettelyä, joka nykymuodossaan on monimutkainen ja työllistää useita eri viranomaisia.

Tutkintavankien määrän on arvioitu kasvavan suunnittelukaudella. Valmistellaan lainsäädäntöä, joka mahdollistaa matkustuskiellon sähköisen valvonnan ja muiden tutkintavankeuden vaihtoehtojen käyttämisen.

Ennen suunnittelukauden alkua valmistuu selvitys siitä, olisiko perusteltua kehittää seuraamusjärjestelmää siten, että pitkiin ehdollisiin tuomioihin voitaisiin yhdistää lyhyt eh-

doton rangaistus. Mahdollisen uuden rangaistuksen tuomitsemiskäytäntöä ja täytäntöönpanoa tullaan seuraamaan.

Suunnittelukaudella valmistuu vankeuslainsäädännön toimivuuden ja tavoitteiden toteutumisen arviointitutkimus, jota voidaan hyödyntää rangaistusten täytäntöönpanon kehittämisessä.

4.3.2.6 RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Uusintarikollisuutta kuvaavien tunnuslukujen avulla seurataan sitä, kuinka moni henkilö tekee vankilasta vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen uuden rikoksen, mistä seuraa uusi lainvoimainen ehdoton vankeusrangaistus tai yhdyskuntapalvelu kolmen vuoden seuranta-ajalla.

Taulukko: Seuraamusten uusiminen 3 vuoden seuranta-ajalla¹

	Toteuma 2010 (2007 vapautuneet) %	Toteuma 2011 (2008 vapautuneet) %
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	44,5	43,8
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan tai yhdyskuntapalveluun	50,2	49,8
Valvotun koevapauden kautta vapautuneista uusi rikos*	24	22,4
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	19,2	18,8
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan tai yhdyskuntapalveluun	32	30,2

* Seuranta-aika kaksi vuotta vapautumisesta.

Rangaistusten täytäntöönpanossa merkittävä painopistealue suunnittelukaudella on vankien sijoittelutoiminnan kehittäminen ottamalla käyttöön vankiloiden valvontatasoluokitus.

Seuraamusten vaikuttavuutta lisätään kehittämällä edelleen täytäntöönpanon sisältöjä sekä erityisesti tehostamalla hallittua vapauttamista ja toimintajatkumia. Rangaistusten täytäntöönpanossa huolehditaan myös siitä, että oikeusturva ja yhdenmukainen kohdelu toteutuvat.

Selvitetään mahdollisuutta parantaa vankien sosiaaliturvaa koskevaa sääntelyä.

¹ Uusintarikollisuutta kuvaavien tunnuslukujen avulla seurataan sitä, kuinka moni henkilö tekee vankilasta vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen uuden rikoksen, mistä seuraa uusi lainvoimainen ehdoton vankeusrangaistus tai yhdyskuntapalvelu kolmen vuoden seuranta-ajalla. Suunnittelukauden aikana siirrytään viiden vuoden seuranta-aikaan. Suunnittelukauden aikana aletaan tuottaa uusia tietoja myös valvontarangaistuksen suorittaneista.

Taulukko: Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan laajuus ja keskeiset toiminnalliset tavoitteet

	2011 toteutuma	2013 tulossopimus	2017 tavoite/arvio
Vankeja keskimäärin, joista	3 262	3 250	3 320
Vankeja vankilassa	3 149		3 090
Vankeja ulkopuolisissa laitoksissa ²			30
Vankeja valvotussa koevapaudessa	113	170	200
Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia keskimäärin, joista	3 859	3 760	3 830
Valvontarangaistuksessa		35	110
Seuraamuksiin liittyvät asiantuntijalausunnot	11 646	10 000	9 000
Keskeiset toiminnalliset tavoitteet			
Vankeusvangeista aktiivitoiminnoissa päivittäin keskimäärin, %	61	63	64
Vankeusvangeista avolaitoksissa keskimäärin päivässä, %	37	37	38
Valvotun koevapauden loppuun suorittaneet aloittaneista, %	84	85	85
Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaneet aloittaneista, %	85	85	85

Yhdyskuntaseuraamuksiin tuomittujen määrän on arvioitu nousevan hieman valvontarangaistuksen ansiosta. Vankilassa olevien vankien määrän ennakoidaan säilyvän ennallaan, sillä tulevaan kehitykseen sisältyy sekä vankilukua lisääviä että sitä vähentäviä tekijöitä. Valvotun koevapauden ja valvontarangaistuksen käytön kasvu vähentää vankilassa olevien määrää. Toisaalta lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten lainsäädännön tiukentumisen arvioidaan lisäävän päivittäistä vankilukua suunnittelukauden aikana asteittain siten, että vaikutus vankilukuun olisi suunnittelukauden lopussa 120 vankia.

Pitkäaikaisvankien, ulkomaalaistaustaisten vankien ja tutkintavankien määrät ovat olleet nousussa. Tutkintavankien päivittäinen määrä vankiloissa tulee lisääntymään noin 40:llä, kun tutkintavankeja siirretään nykyistä aikaisemmassa vaiheessa poliisin tiloista vankilaan. Ulkomaisten vankien määrää vähentää tuomittujen siirtoa koskeva EU:n puitepäättös, joka implementoidaan EU:n jäsenvaltioissa. Vankien siirtoprosessi asuinvaltioonsa nopeutuu ja menettely yksinkertaistuu. Tutkintavankien määrää vähentää jonkin verran mahdollisuus matkustuskiellon sähköiseen valvontaan ja mahdollisten muiden tutkintavankeuden vaihtoehtojen käyttöönotto. Myös tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättävien valvontatoimien täytäntöönpanon siirtoa koskevan EU:n puitepäättöksen implementointi jäsenmaissa tulee vähentämään tutkintavankien määrää.

² Ulkopuolisiin laitossijoituksiin on laskettu mukaan ulkopuoliselta palveluntarjoajalta hankittaviin vapauttamisyksikköpalveluihin sijoitetut vangit.

Valtiontaloudessa toteutettavat menoleikkaukset merkitsevät Rikosseuraamuslaitoksen taloustilanteen nopeaa heikkenemistä suunnittelukaudella. Rikosseuraamuslaitoksen laitoskantaa ja henkilöstömäärää sopeutetaan kehyspäättöksen mukaisen määrärahatason edellyttämällä tavalla. Rikosseuraamuslaitos osallistuu vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan kohdentamalla henkilöstöresursseja toiminnan kannalta keskeisiin ydintehtäviin, uudistamalla työprosesseja ja kehittämällä täytäntöönpanotehtävien sisältöä.

Sopeuttamistoimista huolimatta Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on säilyttää ydintehtävien laatu hyvänä. Valvotun koevapauden käyttöä lisätään. Vapauttamisvaiheen tukitoimia laajennetaan ja vapauttamisyksikkötoiminta vakiinnutetaan kaikille rikosseuraamusalueille. Suunnittelukaudella otetaan käyttöön yhtenäinen asiakasarviointimenetelmä ja lisätään vakaviin väkivaltarikoksiin syyllistyneiden uusimisriskin arvioimismenetelmien käyttöä sekä uusimisriskin vähentämiseen tähtäviä toimia.

Rikosseuraamuslaitoksen keskeiset rakenteelliset uudistukset

Suunnittelukauden alussa yhdyskuntaseuraamusten ja vankeuden täytäntöönpanon aloittamiseen liittyvät tehtävät siirretään ulosotolta Rikosseuraamuslaitokselle. Tämä tekee mahdolliseksi kehittää täytäntöönpanon aloittamisprosessia nykyistä vaikuttavammaksi.

Vankien terveydenhuollon järjestämisvastuu ja rahoittaminen siirretään sosiaali- ja terveysministeriölle vuoden 2015 alusta lukien. Samassa yhteydessä vankien terveydenhuollon valvontavalta siirretään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Tavoitteena on parantaa hoitojatkumoa ja taata vangeille samat terveydenhuoltopalvelut kuin muillekin kuntalaisille. Myös muiden kunnallisten ja ulkopuolisten palvelujen käyttöä lisätään vankien ja rikosseuraamusasiakkaiden kuntoutuksessa.

Tutkintavankien sijoittamista Rikosseuraamuslaitoksen tiloissa arvioidaan uudelleen suunnittelukauden aikana.

Rikosseuraamuslaitoksen tietohallintohankkeet

Suunnittelukauden aikana otetaan käyttöön uusi toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmä (ATJ), millä voidaan vähentää olennaisesti työmäärää. Toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähankkeen määrittelyn yhteydessä selkiinnytään ja yksinkertaistetaan keskeisiä seuraamusten asiakas- ja toimintaprosesseja sekä kehitetään asiakastietojärjestelmään kytkeytyvien tukiprosessien tehokkuutta, mm. vangeille maksettavien taloudellisten etuuksien ja vankirahan maksamisen tarkoituksenmukaisuutta sekä koneelliseen rangaistusajan laskentaan siirtyminen. ATJ-hanketta ei kyetä toteuttamaan ilman lisärahoitusta vuosille 2014–2016. Hankkeen arvioitu kokonaiskustannus on 9,3 milj. euroa.

Rikosseuraamuslaitoksen toimitilahankkeet

Mikkelin, Hämeenlinnan ja Helsingin vankilan peruskorjaushankkeiden myötä poistetaan viimeisetkin paljusellit käytöstä. Hankkeiden toteuttaminen suunnittelukauden aikana edellyttää vuosille 2014–2017 lisärahoitusta yhteensä 8,081 milj. euroa.

Suunnittelukauden alkuun mennessä valmistuu Rikosseuraamuslaitoksen toimitilavisio vuoteen 2025 saakka. Toimitilavisiotyön yhteydessä laaditaan myös suunnitelma valvontatasoluokittelun käyttöön ottamisesta vankisijoittelussa. Toimitilaverkostoselvityksen ja toimitilavisioon perusteella laaditaan uusi investointisuunnitelma.

Yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa toteutetaan suunnittelukaudella hankkeita, joiden avulla vähennetään Rikosseuraamuslaitoksen yksiköiden energiankulutusta ja -kustannuksia.

4.3.2.7 KRIMINAALIPOLITIIKAN MUU SÄÄDÖSVALMISTELU

EU:n perussopimusjärjestelmää uudistanut Lissabonin sopimus merkitsee yhteistyön tehostumista erityisesti rikosoikeudellisen ja poliisiyhteistyön alalla, jossa siirryttiin noudattamaan tavanomaisia EU:n lainsäädäntömenettelyjä. Tämä tulee lisäämään merkittävästi lainvalmistelutyötä rikos- ja prosessioikeuden alalla.

Valmistellaan mahdolliset tarkistukset viestintärauhaan, erilaiseen häirintään ja kunnianloukkaustekoihin liittyvään rikosoikeudelliseen sääntelyyn, seksuaalirikossääntelyyn sekä ihmiskauppasääntelyyn.

4.4 Arjen oikeussuhteet

4.4.1 Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

1. Turvataan kansalaisten toiminnan ja valinnan vapaus ja siten lisätään yhteiskunnan, talouden ja kansalaisten toimeliaisuutta ja hyvinvointia.
2. Myös lainsäädännössä huolehditaan heikomman osapuolen suojaamisesta, erityisesti kuluttajansuojassa ja perheoikeudessa.

4.4.2 Suunnittelukauden keskeiset linjaukset ja toiminnalliset tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi

Henkilö- ja perheoikeuden alalla tavoitteena on vastata tarpeisiin, jotka johtuvat perhe- ja läheissuhteiden monimuotoistumisesta ja kansainvälistymisestä sekä yhteiskunnan arvopohjan vähittäisistä muutoksista. Suunnittelukaudella uudistetaan näistä lähtökohdista muun muassa isyyslainsäädäntö sekä osallistutaan EU:ssa vireillä oleviin kansainvälistä yksityisoikeutta koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin.

Sopimus-, velvoite- ja esineoikeuden alalla otetaan tasapuolisesti huomioon eri intressitahojen tarpeet sekä säilytetään kansallisen lainsäädännön yhtenäisyys, johdonmukaisuus ja selkeys nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Suunnittelukaudella uudistetaan tarpeellisilta osin muun muassa kuljetusvälinekiinnityksiä koskeva lainsäädäntö ja löytötavaralainsäädäntö.

Kuluttajansuojaoikeuden alalla tehdään kuluttajansuojalakiin esiselvitysten ja niistä saadun lausuntopalautteen pohjalta tarpeelliseksi arvioidut muutokset. Tässä yhteydessä arvioidaan muun muassa kuluttaja-asiamiehen nykyisen keinovalikoiman riittävyys. EU:ssa vaikutetaan aktiivisesti siihen, että koko unionin alueella saadaan korkeatasoinen kuluttajansuoja.

4.5 Oikeusministeriö

Oikeusministeriön ehdotus momentin 25.01.01 (Oikeusministeriön toimintamenot) määrärahakehykseksi on tiukka, minkä johdosta oikeusministeriö valmistelee henkilöstömenoja ja toimitilamenoja koskevat säästötavoitteet suunnittelukaudelle.

Kieku-hankkeessa on kehitetty valtion yhteiset talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit ja niitä tukeva tietojärjestelmä, jotka otetaan tämän hetkisen arvion mukaan käyttöön vuoden 2016 aikana. Tämä edellyttää prosessien uudistamista ja koulutusta oikeusministeriön hallinnonalalla.

Liitteessä 1 on alustava listaus vuosien 2013–2017 keskeisistä hallituksen esityksistä.

4.6 Oikeusrekisterikeskus

Oikeusrekisterikeskus aloittaa tietojärjestelmäpalveluja tuottavana yksikkönä 1.4.2013. Tavoitteena on, että Oikeusrekisterikeskus toimii oikeushallinnon tuntevana ja kustannustehokkaana tietopalvelujen tuottajana sekä hoitaa varmasti sille kuuluvat rekistereihin liittyvät tehtävät.

4.7 Tietosuojavaltuutetun toimisto

Tietosuojavaltuutetun toimisto pyrkii estämään ennakolta tietosuojaloukkauksia. Suunnittelukauden aikana saatettaneen voimaan EU:n uusi tietosuoja-asetus, jonka avulla pyritään edistämään unionin digitaalista taloutta. Tietosuojavaltuutetun toimistolle tulee asetuksen myötä uusia tehtäviä ja toimintamuotoja sekä laajempi toimivalta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistuu suunnittelukaudella toimialansa osalta julkisen hallinnon ICT-strategian toimeenpanoon.

4.8 Onnettomuustutkintakeskus

Turvallisuustutkintaa koskeva lainsäädäntö on lyhyessä ajassa muuttunut lähes kokonaan. EU:n sisällä tutkintaa pyritään voimakkaasti harmonisoimaan, seuraamaan ja valvomaan. Käytännön yhteistoimintamenettelyt kansainvälisissä tutkinnoissa vakiinnutetaan. Suunnittelukaudella keskeistä ovat turvallisuustutkinnan johtamiseen, toimintaprosesseihin ja sisällöllisiin vaatimuksiin liittyvät asiat. Tutkijain koulutus- ja pätevyysjärjestelmä vakiinnutetaan. Tutkinnan ohjausta, projektinhallintaa ja raportointia kehitetään. Siirtyminen ulkopuolisten asiantuntijoiden käytöstä aikaisempaa enemmän vakiinaisten tutkijoiden käyttöön olisi toiminnallisista, taloudellisesta ja laadullisista syistä nykyistä tarkoituksenmukaisempaa.

4.9 Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen suunnittelukauden tavoitteena on tuottaa entistä kattavampi kuva rikollisuudesta ja sen kontrollista. Tavoitteena on syventää tutkimusta mm. rikollisuuden syiden ja kontrollin vaikuttavuuden alueilla sekä tukea rikosentorjuntahankkeiden suunnittelua vaikuttavuustutkimuksen näkökulmasta. Lisäksi tuotetaan peruskuvasta keskeisistä oikeuskehityksen osa-alueista ja tehdään lakiuudistuksiin liittyvää seuranta- ja sääntelytarvetutkimusta.

Pitkään vireillä ollut valtion tutkimuslaitos- ja rahoitusuudistus luo epävarmuutta laitoksen toimintaan vaikeuttaen pitkän aikavälin suunnittelua. Mahdollisen sektoritutkimusuudistuksen yhteydessä pyritään turvaamaan oikeuspoliittisen tutkimuksen resurssit, kattavuus, painoarvo sekä oikeusministeriön ohjaussuhteen jatkuvuus.

5 Hallinnonalan henkiset voimavarat ja niiden kehittäminen

Oikeusministeriössä on vuotta 2013 koskevissa tulosneuvotteluissa sovittu toimintamenojen sopeuttamisesta määrärahasoon vuoden 2015 loppuun mennessä. Henkilöstömenoja supistamalla sopeuttaminen tarkoittaa 9 htv:n vähentämistä. Kehysehdotuksessa on tuotu esiin 2 htv:n lisäys kansalaisen sähköisen osallistumisympäristön ylläpitoon.

Eräiden virastojen momentin määrärahatilanne on hyvä, mikä johtuu Oikeusrekisterikeskuksen uusien rekisterisuoritteiden (maksuhäiriötiedot tuomioirekisteristä ja rikostaustatiedot lasten kanssa työskenteleville) myynnin kasvusta. Oikeusrekisterikeskukseen on palkattu tämän vuoksi lisähenkilöstöä. Kehysehdotuksessa on tuotu esiin Onnettomuustutkintakeskuksen henkilöstörakenteen muutos, mikä tarkoittaa 4 htv:ta vastaavan määrärahan siirtoa arviomäärärahamentilta toimintamenomomentille. Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen osalta kehysehdotuksessa ei ole otettu huomioon valtion toimialariippumattomien ICT-palvelujen (TORI-hanke) uudelleenjärjestelyn vaikutuksia htv-määrään.

Oikeuslaitoksen henkilöstöstä on lähivuosina merkittävä osa siirtymässä eläkkeelle. Osaamisvajeen estämiseksi huolehditaan, että tietotaitoa siirtyy uusille työntekijöille. Organisaatioiden henkilöstösuunnitelmissa tulee varautua riittävästi henkilöstön vaihtuvuuteen. Myös koulutuksella on keskeinen merkitys osaamisen varmistamisessa ja syventämisessä.

Tuomioistuinten osalta kehysehdotuksessa on tuotu esiin 20 htv:n lisäys tuomioistuinharjoitteluun. Kehyskaudella henkilötyövuosia lisää teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen (+14 htv) ja vähentää harmaan talouden torjuntaohjelman päättymisen (-18 htv). Oikeusturvaohjelmaa valmisteleva neuvottelukunta valmistelee ehdotukset toimenpiteistä, joilla tuomioistuinten ja muun oikeuslaitoksen menojat vähennetään 4.4.2012 kehyspäätöksessä olevia kuuden miljoonan euron lisäsäästöjä vastaavasti. Neuvottelukunnan määräaika on 15.2.2013.

Yleisen edunvalvonnan momentilla määrärahatilanne on erittäin hyvä, mutta htv-vähennyspaineita aiheuttaa ns. uuden tuottavuusohjelman säästötavoitteiden toteuttaminen. Hallinnonalan kokonaishtv-taso näyttää jo ilman toimenpiteitä alittavan tuottavuusohjelmassa asetetut tavoitteet. Ulosottolaitoksen henkilötyövuosia vähentää kehyskaudella harmaan talouden torjuntaohjelman päättymisen (-9 htv).

Syyttäjälaitoksen toimintavalmiuksista huolehditaan. Määrärahakehysten vähenemisen aiheuttamiin henkilöstövaikutuksiin varaudutaan työprosessien ja lainsäädännön kehittämisellä sekä laatimalla kattava henkilöstösuunnitelma. Työhyvinvointia edistetään hyvään vuorovaikutuskäyttäytymiseen perustuvalla esimiestyöllä ja lisäämällä sisäisen viestinnän avoimuutta. Suunnittelukauden aikana mahdollisesti toteutettavat muutokset

syyttäjänvirastojen toimialueissa vähentävät myös jonkin verran hallinnollista työtä. Syyttäjälaitoksen henkilötyövuosia vähentää kehyskaudella lisäksi harmaan talouden torjuntaohjelman päättyminen (-21 htv). Toimintaympäristön kansainvälistyminen sitoo syyttäjälaitoksen voimavaroja entistä enemmän muihin kuin varsinaisten rikosasioiden hoitamiseen liittyviin kansainvälisiin tehtäviin.

Talouden sopeuttaminen Rikosseuraamuslaitoksessa edellyttää henkilöstövähennyksiä, joiden suuruuteen vaikuttaa uuden asiakastietojärjestelmän valmistuminen. Vähentyneiden resurssien tilanteessa analysoidaan työtehtävien sisältöä ja keskitytään Rikosseuraamuslaitoksen ydintehtäviin. Henkilöstösuunnitelmien avulla ennakoidaan toiminnallisten muutosten vaikutuksia yksiköissä ja varmistetaan riittävä osaaminen ja ammattitaito ydintehtävissä. Yksiköiden työvuorosunnittelua kehitetään. Työn sisältöä ja tehtäväkuvia monipuolistetaan. Rikosseuraamusalan koulutusmalli uudistetaan vuoden 2014 alusta lukien. Esimiehille kohdennettua alan sisäistä johtamiskoulutusta jatketaan.

6 Oikeusministeriön ehdotus suunnittelukauden määrärahatarpeiksi

Yhteenveto oikeusministeriön ehdotuksesta suunnittelukauden määrärahatarpeiksi on liitteessä 2.

Toimitilamenot ja tietotekniikkamenot

Oikeusministeriön hallinnonalan toimitilastrategiassa (OM Toiminta ja hallinto 40/2012) on esitetty toimitila-asioissa, muun muassa toimitilojen mitoituksessa, noudatettavat periaatteet ja tavoitteet. Uusien oikeustalojen toiminta- ja työympäristöjen suunnittelua ohjaa valtakunnallinen toimitilakonsepti. Strategian ja konseptin linjauksia noudattamalla pyritään pidemmällä aikavälillä saavuttamaan merkittäviä kustannussäästöjä toimitilahankkeissa. Hallinnonalan toimitilamenoista kehyskaudella on kehysvalmisteluun liittyen laadittu erilliset toimialakohtaiset suunnitelmat.

Hallinnonalan tietotekniikkamenoista suunnittelukaudella on kehysvalmisteluun liittyen laadittu erilliset suunnitelmat. Valtiovarainministeriölle on lisäksi toimitettu erikseen tiedot hallinnonalan merkittävistä tietotekniikkahankkeista.

Sekä toimitiloja että tietotekniikkaa koskevat suunnitelmat päivitetään hallituksen tulevan kehyspääatöksen ja siitä johtuvien ministeriön mahdollisten toimeenpanolinjausten pohjalta keväällä 2013.

LIITE 1. Alustava listaus vuosien 2013–2017 keskeisistä hallituksen esityksistä

Laajat

- HE yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistamiseksi (LAVO)
- HE rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (LAVO)
- HE muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen (LAVO)
- HE laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (LAVO)
- HE oikeudenkäymiskaaren 17 luvun ja siihen liittyvän todistelua yleisissä tuomioistuimissa koskevan lainsäädännön muuttamisesta (LAVO)
- HE rikoslain 24 ja 25 lukujen muuttamisesta (sananvapaus, vainoaminen ja häiriökäyttäytyminen) (LAVO)
- HE rikoslain 20 luvun muuttamisesta (seksuaalirikokset) (LAVO)
- HE eurooppalaista suojelumääräystä koskevan direktiivin kansallisista täytäntöönpanotoimista (lähestymiskielto, ns. rikos-EPO) (LAVO)
- HE lain sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain voimaansäilyttämisestä (LAVO)
- HE keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (LAVO)
- HE epäillyn tai syytetyn oikeudesta saada tietoa oikeuksistaan rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE eurooppalaista tutkintamääräystä (EIO) koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE laiksi kansainvälisestä oikeusavusta siviilioikeudellisissa asioissa (LAVO)

-
- HE keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleis-sopimuksen toisen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE kuluttajien oikeuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE säätiölaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (LAVO)
- HE löytötavaralaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (LAVO)
- HE isyyslainsäädännön uudistamisesta (LAVO)
- HE julkisyhteisön korvausvastuuta koskevan sääntelyn tarkistamisesta (LAVO)
- HE kuljetusvälineiden kiinnitystä koskevan lainsäädännön uudistamisesta (LAVO)
- HE asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE eurooppalaista yksityistä yhtiötä (SPE) koskevan asetuksen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE kuluttajien vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta (ADR) annetun direktiivin ja kuluttajariitojen verkkovälitteisestä vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta annetun asetuksen täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE yhdyskuntaseuraamuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksesta (KPO)
- HE vankeuslainsäädännön muuttamisesta (KPO)
- HE sakon muuntorangaistusjärjestelmää koskevien säännösten muuttamiseksi (KPO)
- HE sähköisesti valvotusta matkustuskiellosta ja muista tutkintavankeuden vaihtoehdoista (KPO)
- HE vankiterveydenhuollon siirtämisestä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla aiheutuvien lakien muuttamisesta (KPO)

Suppeat

- HE laiksi Suomen perustuslain 25 §:n muuttamisesta (vaalipiirien lukumäärä) (LAVO)
- HE vaalilain muuttamisesta (DKY)
- HE Euroopan neuvoston asiakirjajulkisuutta koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE Saamelaiskäräjistä annetun lain muuttamisesta (LAVO)
- HE ILO 169 yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (syyteneuvottelua ja syyttämättä jättäminen) (LAVO)
- HE rikoslain 1 luvun muuttamisesta (kaksoisrangaistavuus) (LAVO)
- HE rikoslain 17 luvun 8 §:n muuttamisesta (laittoman maahantulon järjestäminen). (LAVO)
- HE käännöstä ja tulkkausta koskevan direktiivin edellyttämistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (EU:n direktiivi oikeudesta käännökseen ja tulkkaukseen rikosoikeudellisissa menettelyissä) (LAVO)
- HE rikoslain 25 luvun muuttamisesta (ihmiskaupan torjuminen, kotimaiset tarpeet ja EU:n ihmiskauppadirektiivin täytäntöönpano) (LAVO)
- HE rikoslain 38 luvun muuttamisesta (direktiiviehdotuksen tavoitteena on edistää tietojärjestelmiin kohdistuvien rikosten torjuntaa) (LAVO)
- HE epäillyn tai syytetyn oikeudesta avustajaan rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE rikoksen uhrin oikeuksien, tuen ja suojelun vähimmäisvaatimuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroista tunnustamista koskevan asetuksen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista (ns. siviili-EPO) (LAVO)
- HE Bryssel I asetuksen uudistamisen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista (LAVO)

- HE rajat ylittävien saamisten turvaamista koskevan asetuksen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE Euroopan neuvoston lääkeväärennössopimuksen hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE Euroopan neuvoston luovuttamisyleissopimuksen kolmannen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE rahanpesua ja terrorismin rahoittamista koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE osakeyhtiölain muuttamisesta (lunastusriidat) (LAVO)
- HE asuntokauppalain muuttamisesta (ryhmärakennuttaminen) (LAVO)
- HE Rooma I asetuksen edellyttämistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE kansainvälisen perintöasioita koskevan asetuksen edellyttämistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE osamaksukauppalainsäädännön muuttamisesta (kokonaistarkistus) (LAVO)
- HE tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnus-
tamisesta ja täytäntöönpanosta rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoi-
keudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa koskevan asetuksen edellyttä-
mistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE EU:n yhtenäistä kauppalakia koskevan säädöksen edellyttämistä kansalli-
sista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE rangaistusten täytäntöönpanon aloittamista koskevien säännösten muutta-
misesta (KPO)
- HE International Anti-Corruption Academyyn (IACA) liittymisestä (KPO)
- HE Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa
annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta
(KPO)

Osallistuminen EU:ssa valmisteltaviin lainsäädäntöhankkeisiin

Komission esitys Euroopan tason poliittisista puolueista tai säätiöistä (DKY)

Litteenä luettelo vireillä olevista oikeusministeriön EU-säädöshankkeista (LAVO)

Kansainvälinen säädösvalmistelu

Osallistutaan kansainväliseen säädösvalmisteluun oikeusministeriön kansainvälistä yhteistyötä koskevien linjausten mukaisesti mm. Pohjoismaisen yhteistyön, Euroopan neuvoston, Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin, YK:n alajärjestöjen ja UNIDROIT`n puitteissa. (LAVO)

LIITE 2. Yhteenveto oikeusministeriön ehdotuksesta vuosien 2014–2017 määrärahatarpeista

LIITE 2

YHTEENVETO OIKEUSMINISTERIÖN EHDOTUKSESTA VUOSIEN 2014–2017 MÄÄRÄRAHATARPEISTA

Päälukka 25 yhteensä	2013	2014	2015	2016	2017
----------------------	------	------	------	------	------

Vuoden 2012 varsinaisen talousarvion määräraha, 1000 euroina	859 936	859 936	859 936	859 936	859 936
VN:n 4.4.2012 kehyspäätös (vuoden 2017 kehysten oletettu vastaavan 2016 kehystä), 1000 euroina	861 393	878 270	867 965	852 546	852 546
Peruslaskelma = sitovien päätösten (mm. TA 2013) mukaisesti tarkistettu 4.4.2012 kehys, 1000 euroina	870 235	888 862	875 157	856 938	852 838
OM:n kehusehdotus, 1000 euroina:	870 235	900 115	890 337	867 333	861 759

Vuoden 2012 varsinaisen talousarvion määräraha ilman vaalimenoja, 1000 euroina	830 595	830 595	830 595	830 595	830 595
VN:n 4.4.2012 kehyspäätös ilman vaalimenoja, 1000 euroina	859 366	861 321	851 016	846 546	846 546
Peruslaskelma ilman vaalimenoja, 1000 euroina	868 208	871 913	858 208	850 938	846 838
OM:n kehusehdotus ilman vaalimenoja, 1000 euroina:	868 208	882 105	871 758	860 753	858 289

Peruslaskelman kasvu 2012 varsinaiseen talousarvioon verrattuna (ilman vaalimenoja) 1000 euroina	37 613	41 318	27 613	20 343	16 243
Kehusehdotuksen kasvu peruslaskelmaan verrattuna (ilman vaalimenoja), 1000 euroina		10 192	13 550	9 815	11 451
Yhteensä eli kehusehdotuksen kasvu 2012 varsinaiseen talousarvioon verrattuna (ilman vaalimenoja), 1000 euroina		51 510	41 163	30 158	27 694

	2013	2014	2015	2016	2017
Vuoden 2012 varsinaisen talousarvion määräraha ilman vaalimenoja, 1000 euroina	830 595	830 595	830 595	830 595	830 595
Peruslaskelma (sitovien päätösten mukaisesti tarkistettu 4.4.2012 kehys) ilman vaalimenoja, 1000 euroa	868 208	871 913	858 208	850 938	846 838
Peruslaskelman kasvu 2012 varsinaiseen talousarvioon verrattuna (ilman vaalimenoja), 1000 euroina	37 613	41 318	27 613	20 343	16 243
josta:					
– VES	20 902	23 110	23 110	23 110	23 110
– julkisen hallinnon atk -säästö (HO)	-3 120	-3 120	-3 120	-3 120	-3 120
– yhteishankintojen lisäämissäästön (HO) kasvu	-2 021	-3 538	-3 538	-3 538	-3 538
– tilatehokkuussäästön (HO) kasvu	-50	-300	-700	-700	-700
– 4.4.2012 kehysten lisäsäästöt	0	0	-8 000	-8 000	-8 000
– vuosien 2010–2012 toimintameno säästön päättyminen	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650
– harmaan talouden torjunta, muutos vuoden 2012 tasoon	600	600	600	-4 600	-4 600
– syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinten AIPA -tietojärj.hanke, 20.8.2012 allekirjoitettu pöytäkirja	6 400	8 500	6 000	3 100	0
– muut it-menot (ottaen huomioon myös ORK:n 2012 kertaluonteisen it-menon vähennys)	-581	-571	-647	-647	-647
– toimitilamenot	1 537	2 037	2 037	4 267	4 267
– Suomenlinnan rakennushankkeen päättyminen vuonna 2013 (aikaisemmat kehyspäätökset)	-625	-625	-625	-625	-625
– kansainvälistä suojelua hakevien yksilöllisten oikeusapupalveluiden siirto kokonaisuudessaan oikeusapulain mukaisen oikeusapujärjestelmän piiriin (siirto SM:n hallinnon alalta)	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300
– TA 2012:n lisäys turvapaikkahakemuksia koskevien valitusten käsittelyyn päättyy 2015 (KHO)	0	0	0	-100	-100
– TA 2012:n lisäys turvapaikkahakemuksia koskevien valitusten käsittelyyn päättyy 2015 (HaO)	0	0	0	-900	-900
– teollis- ja tekijänoikeusasioiden (IPR) keskitt. markkinaoikeuteen	367	1 100	1 100	800	800
– EK TAE 2013; lisäys kaikkien ruuhkautuneimpien tuomioistuinten toimintaan	1 000	1 000	1 000	1 000	0

– EK TAE 2013; lisäys rikosuhripäivystyksen toimintaan	150	0	0	0	0
– TA 2012; ulosottolaitoksen asiamäärien kasvu, lisäys päätty 2015	0	0	-2 000	-2 000	-2 000
– ulosottolaitoksen asiamäärän kasvu	1 000	1 000	0	0	0
– palkkioiden indeksitarkistus	0	300	300	300	300
– pesänhoitajalle maksettavien korvausten kasvu	300	300	300	300	300
– todistelukustannusten kasvu	480	480	480	480	480
– oik.käynnin viiväst. hyvittämisestä annetun lain soveltamisalan laajentaminen hall.tuomioist ja erit.tuomioist. budj.laki	0	0	100	200	200
– arvonnisäveromenojen kasvu	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
– eräiden valtion maksamien korvausten kasvu	3 850	3 850	3 850	3 850	3 850
– vakiomuotoisten tietoluovutusten hinnoittelumuutos; siirto VRK:lle ja MML:lle	-594	-594	-594	-594	-594
– kansalaisen sähköinen osallistumisympäristö	125	125	125	125	125
– kansalaisaloitteiden käsittelyn järjestäminen (vähennetty 2012 TA:n kertaluoteinen määräraha)	-300	-300	-300	-300	-300
– vaalitutkimus	0	0	200	0	0
– muut demokratia-, kieli- ja perusoikeusasiat (TAE 2013 kertaluonteinen määräraha)	150	0	0	0	0
– TAE 2013 täydentäminen (Talvivaara)	50	0	0	0	0
– saamelaiskäräjät	100	100	100	100	100
– uusi tuottavuusohjelma ja tuottavuusmääräraha	-30	-59	-88	-88	-88
– muut asiat	-27	-27	-27	-27	-27
Peruslaskelman määrärahatason kasvu 2012 varsinaiseen talousarvioon verrattuna, 1000 euroina	37 613	41 318	27 613	20 343	16 243

Kehysehdotuksen kasvu peruslaskelmaan verrattuna (ilman vaalimenoja), 1000 euroina	2013	2014	2015	2016	2017
Oikeusministeriö ja eräät virastot sekä erityismenot					
– valtion yhteisten ict-palveluiden käyttöönotto ja käyttömenot		2 500	2 500	2 500	2 500
– kansalaisen sähköinen osallistumisympäristö (lisäys vuoden 2013 tasoon); + 2 htv		256	256	256	256
– Onnettomuustutkintakeskuksen henkilöstörakenteen muutos (toimintamäärärahat)		150	150	300	300
– Onnettomuustutkintakeskuksen henkilöstörakenteen muutos (arviomääräraha)		-265	-265	-530	-530
– tulkkausdirektiivin täytäntöönpano		800	800	800	800
– Saamelaiskulttuurikeskus		36	36	36	36
Yhteensä		3 477	3 477	3 362	3 362
Oikeusturva					
KKO ja KHO; toimitilamenot (vuokrien indeksikorotukset)		74	74	74	74
Muut tuomioistuimet					
– työterveysongelmista ja Turun HO:n peruskorjauksesta johtuva toimitilamenojen kasvu sekä turvallisuusjärjestelyt		300	1 226	1 896	2 096
– tuomioistuinharjoittelupaikkojen lisääminen		685	685	685	685
Oikeusapu ja edunvalvonta					
– etäpalveluhanke (videoneuvottelu ympäristöt)		100	200	300	400
– palkkioiden indeksitarkastus		1 240	1 240	1 240	1 240
Ulosottolaitos; ei lisäysehdotuksia		0	0	0	0
Oikeusturva yhteensä		2 399	3 425	4 195	4 495
Syyttäjälaitos; lastenasiaintalotoiminnan kehittäminen, pilotointi		95	95	95	0
Rikosseuraamuslaitos					
– Rikosseuraamuslaitoksen toimitilahankkeet		1 071	2 053	1 363	3 594
– Rikosseuraamuslaitoksen ATJ		3 150	4 500	800	0
Rikosseuraamuslaitos yhteensä		4 221	6 553	2 163	3 594
Kehysehdotuksen kasvu peruslaskelmaan verrattuna (ilman vaalimenoja), 1000 euroina		10 192	13 550	9 815	11 451

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7083
ISBN 978-952-259-268-2 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUSVOSTO
www.om.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 STATSRÅDET
www.jm.fi